

N:o 37.

Af Herr **Wallenberg**: *Angående ändring af 65 § Riksdagsordningen.*

Svenska folkets sjelfbeskattningsrätt skall utöfvas af Riksdagen. Till förebyggande af allt för stor ensidighet eller af förhastanden i besluten, har tvåkammarsystemet blifvit i svenska representationssättet antaget. För att betrygga jemnvigten, innehåller grundlagen, att begge Kamrarnes *lika* beslut i en fråga erfordras för att Riksdagen skall anses hafva fattat beslut i samma fråga. Rätt betydande minoriteter inom begge Kamrarne kunna derigenom få sina åsigter lemnade utan afseende, men sådant kan icke hjälpas, enär inom en representativ församling flertalet måste tillerkännas befogenhet att för hela församlingen besluta.

Från regeln, att båda Kamrarne skola fatta öfverensstämmande beslut, för att åstadkomma ett riksdagsbeslut, har dock ett betydande undantag blifvit tillåtet, och detta undantag omförmäles i §§ 63 och 65 Riksdagsordningen, hvilka tillstådja att, när i vissa fall Kamrarne stannat i stridiga beslut, *gemensam votering* skall företagas. I stället för att till antalet begränsa undantagen, har man gifvit § 65 Riksdagsordningen en så vidsträckt tillämpning, att derigenom grundsatsen af Kamrarnes lika beslutanderätt kan anses hafva blifvit rubbad och statsutgifterna stegrade ofta till uppenbar skada för det skattdragande folket.

Uti äldre grundlagar var stadgadt, att, när af de fyra Riksständen *två* stannade emot *två*, skulle Stats-Utskottet förstärkas, så att hvarje riksstånd deruti representerades af 30 invalde ledamöter. Vid första sammanträdet af denna nämnd utlottades en ledamot, som fick gå sin väg, på det att, vid blifvande omröstningar de återstående etthundranitton, icke skulle kunna råka ut för olägenheten: *paria vota*.

Detta sätt att utlotta eller utvisa en ledamot afskaffades senare och i stället infördes den "förseglade sedeln", som, i förstärkt Stats-Utskott, spe-

Bih. till Riksd. Prot. 1878. 1 Saml. 2 Afd. 1 Band. 9 Häft.

lat en så betydande roll. Hela denna mekanism åtnjöt emellertid intet större anseende, än det, som vanligen tillkommer ett nödvändigt ondt. Men man fann icke heller hos ståndsrepresentationen någon synnerlig benägenhet att draga så många frågor som möjligt under förstärkt Stats-Utskott, utan man hänvisade dit frågor, som uteslutande rörde statsregleringen och därför *icke kunde lemnas oafgjorda*, hvilket naturligtvis i första rummet gälde framställningar, som Konungen gjort hos Riksdagen angående statsutgifter. Riksdagen var skyldig att derå svara ja eller nej, och då ingen bestämmelse i Riksdagsordningen förefans, att två stånd emot två i dylika frågor skulle anses lika med afslag, så måste den här ofvan beskrifna utvägen att fatta riksdagsbeslut anlitas. Den var icke heller då för tiden så alldeles oegentlig, dels enär ända till fem år förflöto emellan riksdagarne, och dels emedan alla Utskott, till och med Ekonomi-Utskottet, kunde förstärkas.

De bestämmelser, som i nya grundlagen blifvit insatta, för att ersätta det fordna förstärkta Stats-Utskottet, synas vara antingen allt för rymliga eller också, vid vissa tillfällen, missbrukade. I hvilketdera fallet som helst är en ändring af nöden, ty Riksdagen är visserligen berättigad pålägga folket skatter, men att den ena Kammaren skall kunna emot den andras bestridande förhöja statsutgifterna, utan att Konungen derom gjort framställning, deruti ligger det högst betänkliga. Enskild riksdagsmans motion om statsanslag för ett af honom uppgifvet ändamål, borde aldrig betraktas annorledes än såsom en petition till Riksdagen, och en sådan petition, ofta till förmån för enskilda intressen, borde anses afslagen, så snart en af Kamrarne vägrat sitt bifall till densamma. Säkert är, att statsadministrationen och statsregleringen med allt hvad dertill hörer kan fortgå och ordnas, äfven om ingen enda enskild motion angående nya statsutgifter upptages till pröfning. De Kongl. propositionerna äro alltid för ändamålet tillräckligt omfattande. Men jag har visst icke för afsigt att undertrycka alla enskilda motioner om anslag, utan påyrkar endast, att sådan motions innehåll skall vara af den tänkvärda beskaffenhet, att *begge* Kamrarne till framställningen lemna sitt bifall. Sker det icke, så bör sådan motion anses afslagen. Att göra särskilda ansträngningar för att bereda framgång åt motion, som en Kammare redan afslagit, blott därför att en sådan motion innebär en önskan om utbetalning ur statskassan, möjligen till förmån för motionären sjelf, finner jag alldeles orimligt. Deremot anser jag, att de gemensamma voteringarne böra bibehållas för anslagsfordringar eller andra utgifter angående statsregleringen, som Konungen gjort till föremål för Riksdagens pröfning.

Exempelvis, om enskild motionär gör framställning om en hamnbyggnad, för hvilken staten har att utgifva en half million kronor, så innebär sådan framställning två frågor: 1:o hemställan till Kongl. Maj:t, att hamnbyggnad på angifvet ställe bör ske, 2:o för den händelse Kongl. Maj:t

gillar denna hemställan, att ett anslag ställes till Kongl. Maj:ts disposition. Hafva Kamrarne stannat i olika meningar i denna fråga, är klart, att Riksdagens beslut innehåller, att hemställan om hamnbyggnaden till Kongl. Maj:t är obehöflig eller onödig, och då Riksdagen förkastat sjelfva *ändamålet* med anslaget, måste anslaget i och med detsamma anses afslaget. Fullföljer man ändock frågan, så synes det vara, icke en önskan att göra en hamnanläggning för dess nytta, utan blott för att få bevilja ytterligare ett anslag af en half million kronor och dermed öka statsutgifterna.

Utaf dessa båda satser följer vidare, att de af enskild motionär väckta frågor: om embetsverks reorganisation och om pensionering af stater och corpser aldrig böra komma under gemensam omröstning.

På grund af hvad jag anfört, tillåter jag mig vördsamt föreslå, det Riksdagen behagade besluta följande förändrade lydelse i § 65 Riksdagsordningen:

När i fråga om bevillnings åtagande eller angående Riksbankens eller Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning eller sådana statsutgifter, om hvilka Konungen hos Riksdagen gjort framställning, Kamrarne fattat stridiga beslut, som ej uppå vederbörligt Utskotts förslag varda sammanjemkade, skola begge Kamrarne hvar för sig rösta om de olika beslut, hvori hvardera förut stannat; o. s. v. lika med nuvarande lydelsen.

Jag ställer vidare till Konstitutions-Utskottet den vördsamma anhållan, att Utskottet behagade föreslå de förändrigar, som möjligen kunna fordras i Regeringsformen §§ 69, 70, 71, i syfte att innehållet af dem må komma i klar och ostridig öfverensstämmelse med den förändrade lydelse, som jag föreslagit af § 65 Riksdagsordningen.

Om remiss till Konstitutions-Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 13 April 1878.

A. O. Wallenberg.